Mapes de Patrimoni Cultural

Diputació Barcelona

El Pujol

Calldetenes

Ubicació

Comarca:	Osona
Lloc/Adreça:	Entorn rural de Calldetenes Mas el Pujol, s/n (08506 Calldetenes)
Emplaçament	Crta. N-141-d, al km.3,2 cal agafar el trencall a l'esquerra i continuar el camí uns 100m.

Coordenades:

Latitud:	41.9298
Longitud:	2.29559
UTM Est (X):	441598
UTM Nord (Y):	4642222

Classificació

Número de fitxa	08037 - 44
Àmbit:	Patrimoni immoble
Tipologia	Edifici
Estil / època:	Medieval Modern Contemporani
Segle	XIII-XIX
Estat de conservació	Bo
Protecció	Inexistent
Número inventari	Sí; IPA núm.9. ACCN:22497
Generalitat i altres inventaris	
Accés	Fàcil
Ús actual:	Residencial
Titularitat	Privada
Titular:	Ref. cad.: 0002DG4400A003
Autoria de la fitxa	Raquel Valdenebro Manrique
Data de registre de la fitxa:	dl., 16/10/2006 - 02:00

Descripció

Antiga masia formada per un conjunt de cossos aixecats en diferents fases constructives com a ampliacions, i que es troben actualment unificats formant una sola vivenda. Aquesta suma de cossos afegits és perfectament constatable actualment observant la diversitat de teulades independents, que s'aixequen a diferents alçades, i que donen molt poca unitat volumètrica al conjunt de l'edifici. A aquest fet, cal afegir que el mas ha estat aixecat aprofitant el desnivell natural del terreny, la qual cosa encara accentua més aquesta diferència d'alçades i volums. Inicialment, cal pensar que el mas comptava amb un cos central de planta baixa i primer pis, que actualment ha quedat en pedra vista, sense arrebossar. Aquest cos central, orientat a llevant, comptaria amb un cobert rectangular adossat a migdia en sentit perpendicular, seguint la línia de la façana principal. Es tractaria d'un cobert de planta baixa, amb teulada inclinada. El cos principal, es trobaria inicialment cobert a dues aigües, amb el carener perpendicular a la façana, i s'hi accediria mitjançant un portal allindat obert al cantó nord de la façana. L'acompanyaria un finestra quadrangular a la planta baixa, i dues finestres quadrangulars al primer pis. Amb posterioritat, una part d'aquest cos fou sobreaixecat amb un segon pis, dotant a aquest nou pis amb una nova teulada a dues aigües, i deixant el cantó nord del mas amb una teulada inclinada sobre el primer pis. D'altra banda, cal pensar que en un moment posterior el mas fou reorganitzat interiorment, i la zona destinada a cobert i a corts, que s'adossava al cantó de migdia, es convertí en la vivenda principal, i el mas original fou destinat -almenys en la planta baixa- a corts . Aquesta nova vivenda es distingí de l'anterior perquè se li arrebossà la façana. L'accés es realitzaria a través d'un portal rematat amb una llinda de fusta, que es recolza sobre un brancal fet a base de carreus rectangulars de pedra. A la part posterior d'aquesta nova vivenda s'afegí un nou cos rectangular, cobert a dues aigües, que aprofitava el pendent del terreny. Comptava, doncs, amb una planta baixa i amb un primer pis convertit en eixida a la seva façana de ponent. Es tracta d'una eixida molt senzilla, delimitada per dos pilars quadrangulars de ciment, que recau directament sota la teulada, i es troba protegida per una senzilla barana de fusta. Als dos cantons del mas -nord i migdia- s'adossarien altres coberts de planta baixa, essent el de la banda nord fet en pedra, i el de la banda de migdia fet en maó. Interiorment, el mas conserva part de l'embigat interior de fusta, així com altres elements propis d'un mas antic.

Observacions:

Per davant de la casa passava l'antic camí que anava de Calldetenes a Folgueroles.

Història

Documentat des del segle XIII, conserva una estructura antiga. És possible que en aquest moment el mas fos conegut com a mas Geperut. Molt a prop d'ell es troba el molí anomenat també del Pujol, que era propietat de la casa. El 1265 Pere Pujol va comprar a Elisenda Clota més terres, i el 1272 va tornar a comprar més terres a Elisenda Geperuda. Potser és en aquest moment quan els Pujol relleven als Geperut en la possessió del mas. Sabem que el 1215 Berenguer de Pujol va comprar a Bernat de Riudeperes una feixa de terra al lloc anomenat Vilafarta, i que al llarg del segle XIII es varen vendre i comprar diverses peces de terra del mas. (VILAMALA, 2002: 108) A partir d'aquesta data, la casa es va anar consolidant, passant per diferents períodes de prosperitat i mancances. Així, el 1360 Guillem Pujol la va comprar a Arnau de Frontera, sobirà de diverses peces de terra, i s'establia un aniversari pagat amb les rendes d'un molí que antigament havia estat del mas Geperut. Potser es tractava del molí que es coneixerà més tard com del Pujol. (VILAMALA, 2002: 108) El 1415, com a altres masos de la zona, el paborde de Sant Tomàs va reduir els cens que pagaven els habitants del mas Pujol, que per aquesta època reconeixien estar sota domini del monestir i els Riudeperes. (VILAMALA, 2002: 108) A mitjans del segle XVI, Joan Pujol va cedir a Joan Aregall una part de l'aigua que sobrava del molí del Pujol. Sembla ser que aquest segle tingué algunes dificultats econòmiques, doncs el 1565 es va vendre un tros de terra a la Clota, que era de la família des del 1280, i un any després el mateix Joan, necessitat de diners, va prendre en préstec 20 lliures a Antoni Albareda. Finalment, el 1572, Elionor, vídua de Joan Pujol, va fer un préstec posant com a garantia el mas

Pujol i les seves terres. (VILAMALA, 2002: 108). Al segle XIX fou propietat de la família Fabré. Els propietaris actuals eren els antics masovers des de fa almenys cinc generacions, i pertanyen a la mateixa família que els propietaris del molí del Pujol, que també eren els antics masovers del molí. A la dècada del 1960, en morir el propietari, la finca del Pujol, de la qual formava part el molí, va passar a ser de dotze descendents de l'antiga família. Finalment, l'any 2000 la propietat es va dividir i es va vendre, adquirint els masovers del molí del Pujol la finca del molí del Pujol, i els llavors masovers del mas del Pujol, el mas Pujol i les seves terres.

Bibliografia

AA.DD (1985) Inventari de Patrimoni Arquitectònic. Direcció General de Patrimoni Cultural. Generalitat de Catalunya. AA.DD. (1995) Calldetenes. Imatges en el temps. Primera part (1911-1960). Ajuntament de Calldetenes. Calldetenes GINEBRA I MOLINS, R. (1996) Economia i societat a la Catalunya interior als inicis de la Baixa Edat Mitjana. Vic. 1230-1233. Tesi doctoral inèdita. VILAMALA I SALVANS, J (2002) De Sant Martí de Riudeperes a Calldetenes. Passat i present d'un poble viu. Ed. El Mèdol. Calldetenes.